Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СВЕТАН ДОЛАХ

СССР — ЗНАК ПОЧЕТА

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШОАТТА, 19 ОКТЯБРЬ, 1985 ШУ. ★ № 126 (7161). ★ Мах 3 кеп.

КПСС ЦК Политбюро

КПСС ЦК Политбюрос Центральн Комитета, октябрьскиг (1985 ш.) Пленума решенеш кхочачаш а еш арагIанарча заседане белгалъяьй КПСС Программа кердачоьре деча хувцаний. 1986 — 1990 шерашка а 2000-ча шерага кхаччалца йолча юкъа а, СССР экономическина социальнин дегIаойаалаяра Керттерчаг достамий проекташ ювцара, царна пропаганда яра, уж дIайовзийтара порядок.

Белгалдаькхзад, уж лоархIамеIара политическина документаш дIаловзийтара пропаганда яран тIаеразаь еррига мероприятеш хьаьдан корта болашш хила а дика вIаштIехьаьькан чуоношан болашш; доккхалан да деш, моттийта хабаран да дувцаш коммунисташен парте боаарашен хьинаре дакъа лоацаш чакхъяьа а еэаш я. Партийнин комитеташта тIаложаду экономика дегIаойалаяра, производствана интенсификация яра, IилмаI-технически прогресс сихъяра, экоиоме режим чIоагIъяра, организационности дисциплинен лакхъяра, балха стиль, нахя лув бола идейно-политически нравственнин кхетам овлангара денз тоабара лепашт теркама юкъметте отаделга. Кхъьеграма коллективай низаш тIаеларадаза дарддаш 1985 шера пачхьалхIен планаш соииалистически денхаранаш тешшаме кхочачаьнда, еррига кхочачаш керда, шийтIаагIа пятилетка дика вIаштIехьалъаьнен кIиначен дIаойалаяр, КПСС XXVII съезда дIа ма доагIаргIа вагIаьлаьдар духьа оарцагIдахара. Съездал хьалхара документаш дувцарон дIадовзийтара гIо де деза советски нах Коммунистически партена гоннахьа дIаХо а яхотабара, социалистически общества вахара еррига оагIоп эргаьлъьа тоаяра денхаранаш вIаштIехьаьнан кхъьеграмхошш кIоаррга кхетаяра.

КПСС ЦК-ан СССР Министрийн Советех соцам тIаойцаб машиностроене довхьошта ду кулг... эргаьлъьхка тоаяра тIаеразаьчча тIаяранхий хьаьькъьа. Халкъа бохамах ду доал тоаяра дешаеч лаьца КПСС ЦК апрельскин (1985 ш.) Пленуман еннача чIхьанешша хьежна нийчаьчча ду соцай тIа отаздаьл массеза а болх бесл хургIола правительства органан а лаьрхIа машиностроене дешашта СССР Министрийн Совета бюро вIашагIйолла. Бюро лоархIамеIарга денхаран да машиностроительни комплексана кулгаеллеца, машиностроени базъа ноорднацин яра боарам лакхбелга, машиностроительни производство техническ прогресса чIоагIга деIаденна база а ях дIаотталца, цаI йа IилмаI-техническина политика чакхйохилга, машиностроене даьхьа СЭВ-ъ членаш болча мехашца цхьана леладу гIулакхаш дIахо деIадоаладеларга. Машиностроене дешашта йолча СССР Министрийн Совета бюроца бокъо еннаг ший компитене довзонел чухьа министерствашца ведомствашен йохочаьнгIе денхаранаш йола правительственни распоряженеш тIаийе, шеран пятилеткийн планийн проекташна хьежна, планоран, заданеш кхочачIъяра, хиланза эрийоаца материальни ресурсаш оттаньца порядкара хьежна дIа-хьа еъза.

Политбюрос могаьлъ поставкай планаш кхочачIъ яра хьалхара промышленни министерствашца, IалашонстIаганий, объединенийн предприятийн переводкий планаш кхочаш ца яра хьалхара транспортни организацийн экономически бехнтохкам лакхбара тIаеразадаь тIулакхаш. Уж тIулакхаш продукце поставщикашца потребителаштен юкъъера тIулакхашка порядок шиш болашагIа оттанца; договорийн отношенеш толхарахи продукцех эца ца йоагIаьча пайда эцарахи луш гоIа санкцийн чIоагIъяра тIаеразадаь да.

Промышленни предприятийн объединенийн гIонна дола юрта боахамаш дIахо деIадоаладарах дола дош дийца а дийца. Политбюрос хьаллаьций ду категорех дола боахамаш материально-технически ресурсашца, дIадурча фуда, дIайоIийна материалца, племенной кьонача чIхьайаьца IалашолIена тоаяра тIаеразаь мероприятеш. Могаьлъ гIонна болча юрта боахамах йола примерни положени тIаэнара хьаьхьъьа СССР Министрийн Совето еина предложени.

Политбюрос, хьажа а хьежа, могаьлъ КПСС ЦК Генеральнин секретара М. С. Горбачева дивийки резолюце кулгалхочуца М. Кадафеца ярьа переговорийн итогаш. Уж переговораш йолча хана дунен халкъашца юкъъера хьаьен шин оагIоп эргаьлъьра отношенейн проблемаех хетараш ма дарра дIа-хьа а дувцаро нийсхон, вIашн йолча гIойлен, вIашн лаьрхIара принципаш тIа латташ дола дукхахча оагIорахьа цхьана леладу советско-линийкин гIулакхаш шеран тоаяра тIаьчаьл йоккхий тарошш йолаш хилар. Визит йолча хана кулгаш язаьлъа документех, ду даькъе цхьана леладу экономически, IилмаI-технически, торгован гIулакхаш деIадоаладара IIаькъа-ца ханарча программаш а, чIоагIа лард хургьъ СССР-ца Пинийкин Динамахиринен юкъера, шина а мехка хьашташ; советско-арабски доттагIаьла хьашташ ма хетараш йола доттагIаьла отношенеш дIахо чIоагIъяра чIоагIа лард хургьъ.

Кхъьаблъьйй Японе парламентен Люксембурга депутатийн палатан делегацийца СССР Лакхехьарча Совете хиннача беседай хьаькъьхьа новкъоста А. А. Громыкос ях информаци.

КПСС ЦК Политбюрос хьежай эпочIоагIаьчу ноькъгина, доаэзл дехьарча мехашшарча отношенейн пхьдолча кхьчаداешша а IIаьта тоаяра ешаш йолаш йолаш ба решенеш тIа а чIаьдаь.

МАССАНЕ ХЬАЛЛОАЦ

ПАРТЕ ЙОАКХОННА ЖОП ЛУШ

Укх деношка хиннача КПСС ЦК октябрьскин (1985 ш.) Пленуме КПСС ЦК Генеральнин секретара новкъоста М. С. Горбачева йоагIа чуоаолдан болашш доаладаь йар. Цу тIа тхоьа, бурудеттарашта хьалхашка а доккхий денхаранаш оттадаьл. Уж кхоачашдара нижи хьинарн кхоьергдан оаха.

Тхо денхарийла да бурув тохара ха доаиъе; пунта дIадодар дохде, лаьттан гIоанашкара дукхагIа мехиьдаьта лаха.

Из йоарга чоалхане тIулакх да, хIана аьлча пхи эзар совгIа мегт йоарга лаьттагIа бурув чудодаа хана цхьайола моттийан нийсу из дIалувшаш а хьоза ца луш а.

Уж хIанолаш эпаяра оаха тайгайтара керда методаш балха юкъъеъьлаш. Масала, тхона коралй кердача тIаьс осташ хьаде таро луш йола метод. ХIана бурув тохара долча остаг хь а йIаьхьлурсьа, механически сухал а лакхлурсьа.

Иштта, сиваьнне Iочуг кийтаьна, марксалах тохаш хиннача углеедочни реагента метта хIана дикарна фильтраш яра гIо деш йолча гуманто-палеин реагенташ. Из, кердадар юкъеодоладарах бокхка пайда боал бурув тохача балха тIа.

Цу тайппара производства чура тарийин пехаш, шарех лерттIа пайдаийбеш хьинаре кхъьеграш дIагIоргда тхо дIахо йолаца хана а.

I. КАРТОЕВА.

Малгобекскин УБР-а технически отдела начальник.

Грозненскин ремонтно-механически заводе хьалхалаттачарех я цхьоаалгIа механооборочни цеха коллективе. Цо хIанз кхъьхет шийтталагIча пятилетка хотагIа. Укхаза шеррга бергзвайк «КПСС XXVII съезда—хьинареча кхъьеграца 27 деналгI» аха болам. Из йIаь корта болашш а бухсоцаш хьхур доккхагIа хIиттаргIа а тIаеразаь лелачарех цаI я коммунист Годзевич Владимир Владимирович кертеъ латта комплексни бригаца. Болх хийца хьабара мел ешар IалашIеш санна йоагIа терко еш ва кулгалоо бригадерча ваа кхетам балара.

СУРГА тIА шоана гу уж деношка хиннача КПСС ЦК Пленума материалаш дIайовзийташ пола В. В. Годзевич.

В. ЮНЦЕВЧА сурт.

САГА А ЛАЬТТАН ТIАРЧА МАШАРА А ДУХЬА

1985 шера 15 октябре Советски Союза Коммунистически Коммунистическ Парте Центральн Комитета Пленум хиннай.

Пленумо дийнад е дешаш:

Советски Союза Коммунистически парте Программа керадаш редакце проекта хьаькъехьа.

КПСС Уставе деча хувцамех хьаькъехьа.

1986 — 1990 шерашка а 2000-ча шерага кхаччалца йолча юкъа а СССР экономическин социальнин дегIаойаалаяра Керттерчаг достамий проекта хьаькъехьа.

Цу дешаех лаьца доклад яьча КПСС ЦК Генеральн секретара М. С. Горбачева йоаргIа, шеррга характеристика елар Пленуме дIачуденнача документашта. «Iалаьмате боккха политически доархIам болх документаш ду уж. — аьлар цо. — Цар тIа дувцар вай программин лерхIарех, парте генеральн наьхъа, цун экономически стратего юкъметтерна дешаех, тIаьнарча. Iалаьмате чоалхаечен бехтохкамечен, дукхача даьхьа — чурча санна, иштта дунен хьалхьашта юкъъера а пламе — овлангара денз эргаьло еча историе юкъъера тIа-ца юкъе беча балха формехи методехи да».

КПСС ЦК апрельскин (1985 ш.) Пленумо хIаьта дул тIехьаьгIа Iилма-техническ дешаех лаьца ЦК яьча совешанен бакъъаьь хьаоттайир мохк социально-экономически дегIаойалаьдеIа сихдара шеррга а цу ларда тIа вай общество дикалга йолаца кердача хьал тIа оттаяра а концепци. Цу концепце чулаьлад октябрьскин Пленуме дийнача кхаь а документ маIан. Уж документан белгалдоал ламчаче Iилмаьн идейно-политическин боарамца, проблемаш оттаяргеш кхоьстаярцен лелабеча творчески наьхъаьцен, реализмана, хьалда практическин достаеш болаш, уйлен дошш кхаьга хиларца.

Парте принципиальн доархIам бу ший теоретическин практическин установкай, шийн политика преемственность.

Вахаро бакъъаьлд парте кхоалгIча Программе керттера чулоацам нийса хилар, цунна тешал ду дIадахачи тIаьъ пхиъ шеран Советски мохк коммунизм хьаькъера дерригача лостамашка гаьнна дIаьхьалхаькъьа бахьа хиларо.

Программа керттера теоретическин политическин подоспечен цун керда ца редакце тIе йиттай. Цо кхаьга хьаьокх КПСС теоретическ принципиальность из деррагIо хьийолагIаш хиларх, марксизмера-ленинизмана из тешаме хилар Цунах латт дунен коммунистически боламе КПСС авторитет лакха хилара доарIаьме бахьан.

Теоремо чулъа иийкъ леррагIа хьабаьхьаш хиларон преемственностон боькъонца лерхI Программе тIаийаьча хана денз историческин опытаца, мехка а цун доозонел арахьа а хиннача хувцамашка хьежжа из творчески дегIойалаьдеIа. Цунца цхьана критическ мах бах, хана тохкамах чаьх ца йовлаеннача цун формулировкай.

Парте Программе из хьалъара леннинскин принципаш тIа латт. Цу тIа я бокъонца йолча процесса нийсса формулировка, хьаьда хьаьокх керттера воззренеш, политическин декхарш. Сов дола кагий хIаьнан, кIаьл кIийле йоацаш йола фантазин ца цу тIа. Марксистско-ленинскин теоре, мехк чулъел дунен тIех хулача процессей еча реалистическ анализа лардо тIа латт из. Общество дегIойалаьдеIа коммунистически перспективаш вахара хьисап чIоагIдара лоархIаме фактор санна лоархI парте. Советски обществен политическин системе дIахо деIойалаьдеIа, халкъа социалистическин самоуправленеш тIехь-тIехьа йиззаргIа чакхъ-ца йолаш процесо полеженей принципиальн лоархIам бу парте. Берригача кхъьхьегамхошца, коллективийн организацийна пачча хьагIаьгIен обществен вахара дешаш къестадеча денна, кьиъаре корта а болаш даькъа лацара эшш хьалаш вIаштIехьалхаьгIа гIерт ю. Социализмна демократическ хьисаналг, вахара цунна наьхъа творчество эшшш хиларах ма могта дукхагIа пайда эца гIерт.

Социально - экономическин дегIаьхар сихдара парте ювзаш йолча идеологическин балха дакъъерча программин установкаш тIа оттадаьл наха бакъъолча дешаца а реальни гIулакхаца а кхетам лудга. «Дика уйла а ийвашIехьалъьькхача экономическин стратего, чIоагIача социальнин политикагеи хьаьдакина латта деиаьхар кхоьвашдара тIаберзаьлъьна идейно-кхетама бадхаген гIолла цар айхха шоайла бувзам а болаш маьра айюлургьъ сага фактор, IIаьта из ца хуле, кхоаншдудургIаьна хьаьдакина оттадаьчя декхарех цхьаькха а». — белгалдоахар Пленуме.

Советски обществе мел дешаеч Iилма сага духьа, сага праза дуьхь ду.

Программа кердача редакце тIа тоъвал йиззаш хьаьекхай дуне дегIаахара керттера тенденеш. Деш дола кхаьмал реальни социальнин позицеш дIахо чIоагIъяра, цун авторитета влияниш айнлара, нийслон наьхъаца вахар керддаькхаьра тIехьа латтача вадений лоархIам лакхбара хьаькъьхьа да. Деш дола кхаьмаьл дунен тIа хулача динача хуьцамашта империализма реакционни, агрессивни низаша еш йола дуьхьаленаш тIехь-тIехьа чIогIлуш хиларх хьаькъехьа, социальнин механизм, дунен чаьгIьаьгIа юкъъера болахлоьн коммунистическин боламе, кхыччарех тайша хIама доаздеш йола нтташ кьона паччхьалхенаш, тIемо духьаьлара шерра демократическ боламаш вIашагIтехь йола дунен потенциал чIоагIъяра хьаькъеъьа да. Реальни социалистическ дунено, болхлойн коммунистическин боламо, реакционен агрессенен духьаьлара, машарен прогрессан тIехьарча дерригача боламаша шоайла барта а долаш чакхдоахача гIулакхаца-ца белгалбу вай замалахьа дуне дегIаахара юкъьара достам. Прогрессивни низанта Программа тIара бIаргагурга гIаннха а хувца ца луш шоай къьсамца вай солидарность хилар, царна хетараш цар поэнцеш вай лоархIаш хилар, цар цхьолIо чIоагIъяра гIо де гIерт- тачI вай хилар.

Вай замалахьа овлангара проблема — милитаризмна тIемеш низаш юхатохар, чIоагIа машарн тешаме кхеравмлер Iалашъяр.

ХIанзарча халарча нагахьа мара да хулаш болча чоалханеча дуне халкъашта юкъъера доаттаме нийса политически куре белгалъъяра дика ориентиращ ду Программа керадаш редакце. «Цо, — белгалдаьькхар М. С. Горбачева, — Iларча хьаьдашш, IIаьта 1996 — 1990 шерашка а 2000 шерага кхаччалца йолча юкъа а СССР экономическин социальнин дегIаьхара Керттерча достаний проект шитта кхаьгана коллективай, дешара заведеней, тIема доагIой, общественни организацийн собранешка а ковдийтара кепатоха.

ХIанз хьаеллаьу КПСС XXVII съезда ийчо яра бехнтохкаме этап. Из я экономика а политика а эргара лоархIамеIарча дешай хьаькъеъьа нарт халкъъана туччаьъ а чIоагIъ а даго йолаш йола этап. Вай гIулаккий бе безаъа тайпара мах бе, эттача хьало дIадерхаш де ма доагIаяра ханачъьа теркалде могаш из хилар».

Пленумо йийлар — шийтIаагIа пятилетке а 2000 шерага кхаччалца йолча юкъа а СССР экономическин социальнин дегIаьхара Керттерча достаний проект. Экономически дегIаьхар сихдара а халкъа вахара хьаьдакина дегIаьдоаладар, экономически потенциал чIоагIъяр, мехка оборони низ лаьтта безаъа боарам тIа лоаттабар саина дола стратегически декхарашца цхьан хаина къестадара а дакъьерча парте программин а дакъьерча парте программин а дIаьлехарашца хьежка а проект керттерча дакъье.

ТIаккхеташ йола кхаьмаш доход а материальни производства дерригача доаькой продукци а духьаьшца къьлегана оесарле лакхъара чотам кхетаргьъ нердача пятилетке еррига а. Кхоьм барах хургйа халкъъ боахам кхы тIа а эшшш. Болча материалашца Iалашбара къоастам беш бола хьаст. Капитальни вложенеш хьежкерьъ керттерча достамашца. Из хIама-деш оттара чIоагIа теркам тIабохийтарга йолаш йола йола предприятеш кердаш йола техниншца Iалашъьяш дарца реконструкция прага. Сихха дегIаьхьхергца машиншш яр, химически, электронни, электротехнически производственнеьте. Арахеца дерладеррга машиний, оборудоване, материалийн эттара кердаIа йола тайпаш, юкъъе боаьдергьъ прогрессивни технологеш.

ШийтIаагIа пятилетке планна тIа белгалдаьл эффективностагаьхь шерра тIа боаькхилга. Амма цу доагIаргIа овлангара хувцам барца де дезар да, тIаухийташ бола низ мел ца балийтар, цу дегIаьхергца тIаухийташ дола низаш ихы а совдаха деца. ХIаьта уххаза къьаьстта лоархIам болаш хул планнирован, управлени, боьхана доал дара методаш органьъ хьаргI, гIулакх IIаьтIехьдоаладара хилга тоадар, ерригача учаскашка дисциплинен бехнтохкамн лахкбар, наьха творчески инициатива ма могта дегIакхувлар. Интенсификацегаьъ, эффективностагаьъ тоха йола гола сихха чакхъьларгIа хьежжа хургйа 2000 шу тIанхоачаш кхача лаьрхIача моттийте кхачар.

Пленуме йийлар КПСС Устава юкъе деча хувцамий проект. Из деш керкадорца партена хьалхаьна увташ дола партийнин кулгаьла боарамгга дIадедаран кердаьл а лакха а долаш долча декхарий доккхаьл IIоаргIа. Устава юкъе деш дола хувцамаш латт, кхьаьн оагIорахьара, чура демократи дIахо шерьъраш, коммунистий парте ерригача организацийн инициативеш хьинаре дегIадоаладарах, IIоллагIча оагIорахьара, юкъара дешаш къестадеарца цар бехнтоькам лакхбарах. Парте члена авторитет лакхъе лаьрхIа да уж.

КПСС ЦК Пленумо могадар ше хьажийта оттадаь документаш, цо решени йийр КПСС XXVII съезд хилаьле хулача партийнин собранешка, конференцешка, союзни республикий Коммунистий съезд дашшш, IIаьта 1996 — 1990 шерашка а 2000 шерага кхаччалца йолча юкъа а СССР экономическин социальнин дегIаьхара Керттерча достаний проект шитта кхаьгана коллективай, дешара заведеней, тIема доагIой, общественни организацийн собранешка а ковдийтара кепатоха.

ХIанз хьаеллаьу КПСС XXVII съезда ийчо яра бехнтохкаме этап. Из я экономика а политика а эргара лоархIамеIарча дешай хьаькъеъьа нарт халкъъана туччаьъ а чIоагIъ а даго йолаш йола этап. Вай гIулаккий бе безаъа тайпара мах бе, эттача хьало дIадерхаш де ма доагIаяра ханачъьа теркалде могаш из хилар».

Пленумо йийлар — шийтIаагIа пятилетке а 2000 шерага кхаччалца йолча юкъа а СССР экономическин социальнин дегIаьхара Керттерча достаний проект. Экономически дегIаьхар сихдара а халкъа вахара хьаьдакина дегIаьдоаладар, экономически потенциал чIоагIъяр, мехка оборони низ лаьтта безаъа боарам тIа лоаттабар саина дола стратегически декхарашца цхьан хаина къестадара а дакъьерча парте программин а дакъьерча парте программин а дIаьлехарашца хьежка а проект керттерча дакъье.

ТIаккхеташ йола кхаьмаш доход а материальни производства дерригача доаькой продукци а духьаьшца къьлегана оесарле лакхъара чотам кхетаргьъ нердача пятилетке еррига а. Кхоьм барах хургйа халкъъ боахам кхы тIа а эшшш. Болча материалашца Iалашбара къоастам беш бола хьаст. Капитальни вложенеш хьежкерьъ керттерча достамашца. Из хIама-деш оттара чIоагIа теркам тIабохийтарга йолаш йола йола предприятеш кердаш йола техниншца Iалашъьяш дарца реконструкция прага. Сихха дегIаьхергца машиншш яр, химически, электронни, электротехнически производственнеьте. Арахеца дерладеррга машиний, оборудоване, материалийн эттара кердаIа йола тайпаш, юкъъе боаьдергьъ прогрессивни технологеш.

ШийтIаагIа пятилетке планна тIа белгалдаьл эффективностагаьхь шерра тIа боаькхилга. Амма цу доагIаргIа овлангара хувцам барца де дезар да, тIаухийташ бола низ мел ца балийтар, цу дегIаьхергца тIаухийташ дола низаш ихы а совдаха деца. ХIаьта уххаза къьаьстта лоархIам болаш хул планнирован, управлени, боьхана доал дара методаш органьъ хьаргI, гIулакх IIаьтIехьдоаладара хилга тоадар, ерригача учаскашка дисциплинен бехнтохкамн лахкбар, наьха творчески инициатива ма могта дегIакхувлар. Интенсификацегаьъ, эффективностагаьъ тоха йола гола сихха чакхъьларгIа хьежжа хургйа 2000 шу тIанхоачаш кхача лаьрхIача моттийте кхачар.

Пленуме йийлар КПСС Устава юкъе деш дола хувцамаш латт, кхьаьн оагIорахьара, чура демократи дIахо шерьъраш, коммунистий парте ерригача организацийн инициативеш хьинаре дегIадоаладарах, IIоллагIча оагIорахьара, юкъара дешаш къестадеарца цар бехнтоькам лакхбарах. Парте члена авторитет лакхъе лаьрхIа да уж.

КПСС ЦК Пленумо могадар ше хьажийта оттадаь документаш, цо решени йийр КПСС XXVII съезд хилаьле хулача партийнин собранешка, конференцешка, союзни республикий Коммунистий съезд дашшш, IIаьта 1996 — 1990 шерашка а 2000 шерага кхаччалца йолча юкъа а СССР экономическин социальнин дегIаьхара Керттерча достаний проект шитта кхаьгана коллективай, дешара заведеней, тIема доагIой, общественни организацийн собранешка а ковдийтара кепатоха.

ХIанз хьаеллаьу КПСС XXVII съезда ийчо яра бехнтохкаме этап. Из я экономика а политика а эргара лоархIамеIарча дешай хьаькъеъьа нарт халкъъана туччаьъ а чIоагIъ а даго йолаш йола этап. Вай гIулаккий бе безаъа тайпара мах бе, эттача хьало дIадерхаш

ресурсех кхоьм беш пайда йийрах, долаш дола кхоачанбоаьдарашца дIадахарах, хьалха латта опыт дIайоаржарах корта болаш дола къаьмаьлш шерра де деза ваз юкъарчал доаддаш болх беш болча, вай планий кхел къоастаеш йолча къьхьегама коллективашка. Дуьхьаьл къьхьегама коллективе хила еза съезда хьалхара документашца Iомадара а дIадовзийтара а берригача балха центр.

Парте Программа кердача редакце, КПСС Устава юкъе деча хувцамий. Керттерча достаний проекташ ювцар, пропаганда яр. дIайовзийтар, аьнад КПСС ЦК Пленума соцам тIа, тIаьлатта гIулакхаш кхочачаьнда тIаьлостадь, конструктивни хьисаеш, къьхьегама коллективашта хьалхашка латта хьаьдача хIара денварча а перспективни а денхаранца айхха бувзам болаш хила деш. Теркам юкъметтеге оттаде деза производствана интенсификаци яра, IилмаI-технически прогресс сихъяра, хIаман кхоьм бар чIоагIдара, еррига участкашка организованности дисциплинен лакхъяра, балха стиль эргаьлъьха тоаяра дешаш. ЛоархIаме да съезда хьалхара документаш дувцача коммунисташен парте боаарашен хьаькъ хиннча а ваькъа доаддаш IIалашдар, хIара советски сага парте программин де лерхIарашн денхаранаш, вай чурчен арахьарчен политика маIан дика дIадовзийта, хьалъа вахара хьал лакхдара, социалистически Дьахен низ чIоагIбара, машарн халкъий кхеравмлен бахьан до толаме доаттабеча нъьсама лард йола общество социально-экономически дегIаахар дикна ланздар объективнийн дизадаргдоаьдан хIама хиларах из кIоаррта дIакхетаве гIерттар.

ЛоархIаме да цхьаькха найдана йола уйла, вайдана йола предложени теркам тIа ца бодаьш ювцаш ца луш, кулгаьла массеза а болх бесл гIаьш дола гIулакх да деш да бинтар. Цу тIа а ювцарш я бонкха паччхьалхен лоархIам бола гIийлаш хиина да Iеш, партийнин, советски, боахама органийн, балхах дола хьада дола дешашн замечаеШш.

Донкхий да цу съезда хьалхарча хана массовни информацен пропагандан средствашкара хьадеъарш. Документаш дувцаш уж дIаотта ва еза ерригача халкъа тIрбуна а хиина, цар аннумулIаш е еза идеийта, хетараша, наьха опыта, ориентацин тела еза наьха санхетама. Кепийонсан, радио, телевидене декхар латт, из на дича вланаш кхочачаьюлургйоаьцаш хилар кхета а деш, наьхъ-ца къьхьегама а идейно-нравственни а уйлан лаьрхIарах. Царна могарда, уж декхарийла а я хьинарегIа, де лерхIаш дар къьаьстта долаш. оперативнегIа, юхадуьлар гуш болх бе.

КПСС Центральн Комитето дIахайтад КПСС Программа кердача редакце, КПСС Устава юкъе деча хувцамий, IIаьта — 1990 шерашка а 2000 шерага кхаччалца йолча юкъа а СССР экономическин социальнин дегIаахара Керттерча достаний проекташ дерригача халкъо ювцар дика чаьхдарчIаьрах ше чIоагIга тайша хилар.

Проекташ ювцаро новкъостал дерда съезд хулаш парте а дерригача хаьнча а опыто йIаьхий яь йола Iилма-ларда тIа латта предложенеш оттде, гIо дерда 1985 шера паччхьалхен планашца соцаьхнтечеш дехкарашн цхьаькъ ца луш, шийтIаагIа пятилетке кийчо яра, КПСС XXVII съезда сийлаьнна наьхьадахара доаттабеча кхоьсамера къьхьегамхой творчески инициативеш хьинарн дIахо дегIадоаладе.

Укх шера 17 октябре арадаьлнча «Правда» газета тIара.

М. С. Горбачев доттагIала визитаца Болгаре Халкъа Республике гIоргхиларах

ВКП ЦК-ас, НРБ Пачча хьалхен совето, НРБ Министрийн Совето вехарах КПСС ЦК Генеральн секретарь М. С. Горбачев доттагIала визитаца Болгаре Халкъа Республике гIоргва 1985 шера октябрь чакхдолаш.

Пайда — 587 эзар сом

Къьаьстта дика къьаьог пятилетка тIехьъьарча шера Нохчийн-Iалгаьй гIишIийн управленеш СМУ-7 гIишIонной коллективо. Массехьаза Еррегсоюзин социалистически яьхь хотьъьаьнарех я из. ДIабохьча нийс бетта генподрядагIа планал совгIа цо кхоачашдьъ 22 эзар сома маьхта гIишIон-монтажник баллаш, IIаьта ций низаца заделлеш совгIа кхочачашдарца 81 эзар сом мах болаш да.

Къьаьгама овсарле лаьхь ра нийс бетта план шийн эхи процент гаргга IIеххочашъьй цар. ГIишIонс къьаьрах балхашка дIабода мах лоарах паччхьалхенча кхоьдьъ 587 эзар сом.

КПСС XXVII СЪЕЗДА НАКЪАДОЛХАШ

ДЕРРИГА НИЗАШ—ПЯТИЛЕТКА ТОЛАМЕ ЧАКХЪЯККХАРА!

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА ОАГІУВ

ЙИСАР КІЕЗИГА ХА Я

ЭКОНОМИЧЕСКИ ОБЗОР

Ер шу е біарчча пятилетка а чакхъела юкеййсар ши буйтт совгІа ца мара яц. ХІанз заводашка, фабрикашка, гІишлошка, совхозашка, колхозашка, транспорте итогаш ешу я йис бетта баьча балха, цьайолча участкашка тІеъьбусаш хилар дІаденкхара доле наьнашца бергадоаш.

Республика ерриг промышленность хьвийача продукци маьхале яккхара йис бетта план 100,8 процент кхочушйаьлла. Планан совгІа механе дІаяьлчий дукха хІама ца эшиеш 14 миллион сома маьхе тайп-тайпара продукци.

Социалистически яхьа хьалхе латт «Грозненскийй «Оргтехника» объединенейй, «Промавтоматика» опытни заводе, «Новоизвагмастроим» ВНПО опытно-экспериментальни заводе, Гудермеран медицинскийй инструменти заводе, Грозненсийй ремонтно - механическийй заводе, «Аргуводпромо производственни объединенеш, кхы дукхаеча предприятей коллективаш.

Нохчи - ГІаЛІаЙчен мехкадахьтахоьлчеран совгІаداьхьеннаеча делар 52 эзар тонн мехкаьттеи 56 миллион кубиски метр газан.

Электроэнергии, бензинан, тракторин прицеплаш, хьаьжарзаьрг, аьшкабетона конструкцеш оатхалаш, дукхха тайпа кхечан продукци арахецара йис бетта план толаме кхочушъяьй.

Соаккха йис бетта арахецчул дукхагІа продукци хилийтай «Промавтоматика» НПО опытни заводе—20 процент, Карабулакан химиченкин реагентий заводе — 14, Грозненсийй ремонтно-механическийй заводе — 10, «Красный молот» заводе — 8, Гудермеран медицинскийй инструментийй заводе—7, «Оргтехника» яхача производственни объединене — 5 процент, ишта кхочушъяьй.

Дукхаеча коллективаша толаме кхочушъяьй поставкаш яра тІаийца денкарашца. ДІабахьа йис бетта поставкаш яра план толаме кхочушъяьй Грозненсийй ремонтно-механически заводе, Карабулакан химиченкин реагентий заводе, «Оргтехника» яхача производственни объединене, «Промавтоматика» НПО опытни заводе, электромеханическийй заводе, Гудермеран медицинскийй инструментийй заводе, «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни заводе, ГІишлон управлене Грозненсийй аьшкабетоне конструкцийй заводе коллективаш, кхыдер.

Инлма-техническийй прогресс снъьяра, къаьхьгаран вІаштІехьдаккхийра эргадаьккха тоадера, къаьхьегама дисциплинийй чІоагІъяра, хІара бергаьчаьрг участке бехткоткам айбара тІадерзадь балхаш е деш, дукхаеча коллективаша толаме кхочушъяьй къаьхьегама овсарле лакхъяра йис бетта план, соавторгнийсеца дукхьъал цъьан предписанех уьхг шера 18-сентябре кога гІирс бена фабрикеш брак яьр 27 эзар тер цІагІа юьхьо маьшкеш. Назранийн трикотажнийн фабрика 16 сентябре ваьна предписанех брак яьр 2,7 эзар чухьнаьхьа дукхагІа пезата барзкъа, «Малгуьйн» яхача минеральни хий дечча заводе Госторгнийсеца ваьна хІара предписанех брак яьр 383,4 эзар шуьйца минеральни хий.

Производственни коллективаш балха тІа цІанхьаттийна чамбоаьцер лаьрхІа дезаш да къаьхьгаран овсарле лакхъяра планвен заданеш кхочушъ ца яр. Иштт итогеш республикерча хІара яхлаг ІаІа йолча предприятеш кхочушъяьнзар цу хьокъана заданеш.

Къаьхьгаран овсарле лакхъяра план кхочушъ ца еш, хІара болхочоьла лаьрхІара арахецо продукци кІезигъяьлийтай «Пищемаш», «Электроинструменти, «Трансмаш, биохимически, цементни, Октябрьски районерча консервни заводашка, яьш цьайолча предприятешка.

Республика производственни коллективашка дукха балхаш ду доагІо - энергетикийн ресурсаш кхоьрга дийцаш йоаьчу, уж кхоьрга, йоаьш йолча бийдаш, материналаш, доагІо, электроэнергии ма могга кІезигаГІа хилийтара доагІаш бола кьоьсаш е ца лоттабеш, шоай болх цъьан кога тІе бисканза я цьайолча коллективаш.

Уьх шерен цьайтаЛагІча пятилеткан планаш кхочушъяра бехткохамеІа йола ца ІаьтІаттайй. ХІара производственни коллективо кІоаргга анализ е еш йис бетта дьачун, болх кхы я тоабара тІедерзаде деза низашца, социалистически яьхь хьалхалетторийн новаторийн опыташ ІаьрІаьмме еза, тІеъьбусеррийн хилера бахьанаш таккх деза.

Бригадийн, цехийн, предприятийн коллективийн сийлен денкар да пятилетке тІеъьхьарчу шерен тІе шерен планвен заданеш тІаийца соцсоревнованеш ІаьрІаьшш толаме кхочушъ тІеъьхочушъ дер.

ХІара производственни коллективе денкар да керде къаьхьгаран толаме а доагІо, КПСС XXVII съезда сийленде накъьалер.

Цу тайпарча наьхьаГІа чаьхьийнаьр доаркІа Пиджиева Лайла а. ХІанз ферма толашагІа йолча доаркІашца нийсса къаьхьгаран я из а.

Ларийсау аьа кхы а цхьа хІама да. Дукха ха йоаьцаш КПСС членийн кандидатала ДІайийнай из. Юртбобаьчаьн институте деша яха нийхлуш я хІанз. БелгалдаккхийдоагІа цу хІун йиннеш вошен Москве Тимирязева цІерагІча академе дешаш болгА.

Коллективе иштта барт, цІкаьгІо хиларо, хьайбаш леладерийн балха хьалаш вІаштІехьдахара колхоза кулгалгоша хаддайна йолчаьнна ешаш хиларо кІезигаГІолийтарг хьаьнаьа къаьхьгаьа.

ЯлХ - ворхІ шу хьалха цІечА фух долча баьшха-диша доахан доалладир тха ферме. ЦІаьхьаьхьа, колхоза хьалха хиннача кулгалгоЛ бехкагІа дукха ха ялалецьа хІаладкир уж. Из даьрашш бехткоькаме озар, ТІаьхьа, хьайбаш леладерашта фу атто хилар из дарах? ДІанача фух долча доахана метчел дІаоттадир ЦъьаьнаЛайла а. ХІанз ферма толашагІа йолча доаркІашца нийсса къаьхьгаьа я из а.

Ларийсау аьа кхы а цхьа хІама да. Дукха ха йоаьцаш КПСС членийн кандидатала ДІайийнай из. Юртбобаьчаьн институте деша яха нийхлуш я хІанз. БелгалдаккхийдоагІа цу хІун йиннеш вошен Москве Тимирязева цІерагІча академе дешаш болгА.

Коллективе иштта барт, цІкаьгІо хиларо, хьайбаш леладерийн балха хьалаш вІаштІехьдахара колхоза кулгалгоша хаддайна йолчаьнна ешаш хиларо кІезигаГІолийтарг хьаьнаьа къаьхьгаьа.

ЯлХ - ворхІ шу хьалха цІечА фух долча баьшха-диша доахан доалладир тха ферме. ЦІаьхьаьхьа, колхоза хьалха хиннача кулгалгоЛ бехкагІа дукха ха ялалецьа хІаладкир уж. Из даьрашш бехткоькаме озар, ТІаьхьа, хьайбаш леладерашта фу атто хилар из дарах? ДІанача фух долча доахана метчел дІаоттадир ЦъьаьнаЛайла а. ХІанз ферма толашагІа йолча доаркІашца нийсса къаьхьгаьа я из а.

Доаданна Іуа тоа ца дича даргІолаш даьр тІаьрг ГІулаьх. ДикагІолча доахах хьаьннача ІаьсеХ хьалхедаь цинараш. Іуьла юьтьеЛкуьлаьдеш даьлар тхо. ТІаккха ТІаьхьетА болаелар шура.

Бруцеллеез кхийтта доахан да тха ферме. Могашдараша леладича дисараш а цамогаш хила мег. Цудухьа бруцеллезни дараш ДІаьхьастадле даьрХІа. Уж чуоттадара хьалха кха ТІара оалхазаьрашш леладаьча помещенеНа реконструкци яьй, хьалча балхашта механизаци а еш.

Хьаьш, кораш, наІараш, тхоьвнаш тоадаь, кораша кишгаш теха, кхы мел эшар дьа кийчьаьй хьайбай помещенеш ферме а. Бруцеллеза дезинфекци ю хІанз коа а помещенешка а.

Гобаьккха - карташ а яь, лаьрхІа кийчьаьча моттигашка бийсана дІа а уттадеш, хьайбаш хІанз а дьаГІешшка доаждау оахА. Иштта уж леладергда шеЛьялаца. Хьайбаш Іангара дахара кийчьаьча дукхха доаьхьара кхом ба йиш дуйтаргья цу ТІаьхьа. Цунца ІхьанА лохлургда шура, дулх дакмкарга дІадодар а.

Соахкарчул а дукхагІа да тхона ІалаппадЬ доаьхьар Масала, сидос ши эзар тонн еллай, кийчьаьй 250 тонн маьхха ча. Кепаш а ян ферма коа дІаоттадьаЬ из. Цунна юхье лаьт 70 тонна йола аьла аргІа. Геттара дика да-дерриГа доаьхьар.

КПСС XXVII съезда дина накъьалхар духьа ТІаЛоаьГІа-ча шера паччахьалкенга шура ер йоаьхара хьалхарча шин бетта план кІира хьалха кхочушъе. аьина тха колектина тІаийца социалистически деккар толаме кхочаше йиш хулийтаргъя цу ГІулаьхо.

Болх массане а цхьана тоабу

ТІоаьгІа цагоам яккхар уьх деношка Грозненсийн швейни производственни объединене цхьоалагІча филиала цхьаьн участке ю. Из пьаьнар ІІа деш мастерана охца яьлар цхьа хІамашт тегар. Аз сай болх бу кхыдолчоа са бала баьл яхаш, мастера яхачоа лерг хьоьхаш яьлар из. Бригада совете дувца дезача кхаьчар ГІулаьх. Заседане хьийкар филиала партийни бюро член, участка баьлвен ньена поручени енна йола профкома председатель Т. Маслеванца. Цхьа моллагІа болхло цаметаш хІинца по дер ГІар, массаран ІІа-ьха а дийкъе, деш доландь цІагІа йисанца метта кхьаьгера рьаьа ца яьар духьаьлаьннар. Хьаьдан оаьбезам бошшин хилар хІамаш тегачунцара кхамьаЛ, хІанз аьача цо пшяга аьннар ца дар ІатъяьаЦ дар ерриГача бригада ваьхь. ТІеъьсаьнта бесн ба, бетта йоагІа преми ца луш йитар из.

Массаьара ГІулаьх а хинна дІаэттад филиале дерриГа а юкъарча собранешка кьестадар. Цуморча метте лоарХІамае да коммунистараша Маслеванца Татьяна Николаевнай дош. ХІара коммуниста тІачІоаГІъьйй уххаза цар доал де деза участкаш. Иштта Т. Маслеванца декхарийла йай ййсЛагІчен иттлагІчен участкай балха тІаьхоьнан доаттабе, йиЛагІча участнараа хьожаш я Н. Коваленко, влаяиноТепловой обработка еча цхьоалагІчен шоллагІчен цехаша беча балха бехнтокхаме я Н. Шаповаленко, иштта ДІаийсбаЬ - вож комаутинеташ а. Цар гІо ду дерриГа производственни дешаш ьъстадара, ньаьхьегаьной хьашташ ихоачашара, хьинаре дакъа лоар юьхьарча собранешка.

Объединене подравеленешта юкъе хьаьха латташ я филиала коллектив. Массаьа а тІеъьхочушъу цо ший декхарш. Наггахь мара дІаБрлаш уххавара болдой. Филиале ньаьхегаьрашца дахьаГІча дамъье ихалнах ба. бешшамашка, яьлешна дІатарвадь цар бераш, эшаьнна пособеш теЛ, хІаране йоаьхо ю.

Дина морально-психологически хьалаш коллективе цхьаьколлаГІа ба предприяте 20—30 шера ньаьхегаьн бо. Производственни доГ лаа цар, дукхкаьнна шоллагІчоа цІа а хинна ІІаьэттай филиал. Иштта я, масала, ваьаьно-тепловой обработка еча цехера Лисицкая Нина Ивановна, 35 шу да цо унхаза хьаьнала ньаьхегаьа, цунна тІеІІча новаьа производство, ньаьхьгІ ньеаьнна, аьмнистрацеца, профсоюзни организацеца, аьмнистрацеца, профсоюзни организацеца, ньаьхьгІ ньеаьнна

ПАРТОРГАНИЗАЦЕШКА—ОТЧЕТАШИ ХОРЖАМАШИ

ДІАХОРА ГІА ХАЛАГІА ХУРГБА

Назрановси районе «Маяк» совхоза коммунистий отчетно-хоржамий собране доклад ыьча партбюро секретаре Мутаниева Аюпе белгалдаьх-ткар, моллагІча организацие бьча балха мах дийца дешашо тІаийдаь соцмашин дуьха хьаькъа хьежийна а ца беш, цун хьалдача тІулаелхашна, бухсоцпаш хьаьхулачуьнга хьежийна бе боагІилгра.

Соахна бюрос массехьашца дийцар свенла ткеева балхашо ваштІехьдахарах дола доШ. Из ткетадеш дар, ца культурана аьттув болашдацар шу. Бюрос ну тІулаелха тІехьончаш лоаттабаре нах белгалбаьхар. ТІехьаца доаккхашо сасар чаьхдаьккхар, чуийдар, планал совгІа ю культура паччаьхалхенга ехкар.

Массехи цу хьалха тІехьабусаш хиннабале а дийна хьоькамаш даха кІаргІаьннад боахаьш уьх тІехььарча хІама экономика кхьдола доаькъоШ дегІадоладеча а. Соахка а, кларарча шера а районнин республиканский яьхашка хьалхара а призови а мотиннаш йоахаш хьаЙоагІа колдектив. Цу дамгаьс кІаьаьтта беркате хиннад пятилетка тІехьхьара шу. Боахама колдективе дуьхьа хІама тІадиса-дац дулх дохкара шера планах лоаррхІаьяра, хІаьнадца тІехьхоачашдеш да шура, ялат доькара социалистическе дехкарашц. Плаьнга хьежийна йоХнара ахоачамболаш я сеекла. Уьж толамаш даха аьттув баьккхаргаш да кертте-чеа дийьсе шоашца тІадиса-ла тІулаьх тешшаме ткоачашдеш бола коммунисташ а хьалхалаатта болхлой а. Царех ба механизатораш М. БузурТанов, Х. Дударкиев, В. Бялоев, М. Нальчиев, К. Татриев, кхьбарашо.

Докладчиса а собране къамаьлаш дауча коммунисташ а дуьхьа тІадийцар ферк шоай а болаш ца деш дисача шу тІулаккех лаьца. Масала, собране белгалдаьккхар ткьа хІамашца хьаЙбаьта доаьнъар лоаттаде йийц ца хилар бахьан долаш хьа ца хулаш йисар дуьхьа дулхен шурен тоиаш. Партбюро шиЙ хиннаьхьа цу тІулаьхха оардагІьаьнна йларе, доагІар совхоза кулгалхошкара, специалисташца хьадийка даларе, цу деи тІа отгаргадаьр тІулаьх. ТІаийду соцмашан чаьхдаьра тІагІертта болх беш яй партбюро, цудухьа дуьхьадаьрца ДІаьдаьлча дус.

Хьаьнаргда вай коммунистий дисциплинаца дуьваденнаьна доШ. Царех цхьабараш хала гулбе бешан хул кхьметел собраннешца а. Цу тайпарчарех, ва М. Аушев, Л. Дзаурова, А. Албогачиев, кхьабараш. Хоалуш я уьх тайпара дуламе самалаш а. Цхьаболча кулгалхошца балха тІа харцаьхара тІулаьхкаш лелаьр, дисциплинна телхаьнах шоашта ца гуш санна теркал ца беш бог. ИцттачарехьА, яхаш бувнар собране МТМ кулгалхой И. Дакиев, М. Оздоев. Дисциплинна телхаьрашц, болх ледара бершо ца ваьнна оамал я цар. Уж ханнахьеи лертТіеи шоай метте оттабе кларагІаьннадца партбюрошца, совхоза администрацца.

Ший балхах доглашаш къамаьл дир комий бешца бешца бригадира В. Бялоева, Сом лелаьрех ба механизатораш коммунисташ С. Туманова. — Хьаьнаргда вай отчетни доклад. Критика ца оалилгра дац цунга ладийГІаьча, бакъда, хьанна эшаш я хьалда адрес доаца критика?!

Ший балха тІа дуьхьа ледарлоаш ювийтай партийни бюрос. Отчетна хьоькъ шин коммуниста отчетага мара ладийГІаьца. ХІаьта цунга дийца дешаш а хьалдан кІоарген кийчеш хиннадац.

КІезнга йоахо яьй партийни организаце мугІаьрашо шердара а. Біарччаьча шера цхьа саг мара хьаийдаьхар парте члений кандидаталла. Дувца дезаш чурча радио лоаррХІам мел боккха ба. Из ткета ца дечча тара да тех-никиме, хІана аьЙча коммуниста В. Аннеиконна тІадилла из тІулаьх ледара лелаьдаьд. Партийни бюрос цунгара цІеНхаштта жоп деханаьр.

Лаьрхьіа дийцар доклада тІа дешархоша правоаьувешеен еш хиларах, бакъда цхьанне цІи яьккхаьнар, фу тайна цар нарушеннеш яьй, бежне барашта дах таІазар малагІу да хьоахлиннар.

— Мая бетта деиз комсомола комитета секретарь воаннаш даг Іа вай, — аьлар коммуниста В. Туманоаьс,— цудухьа доагІаЙча тайпара ваштІехьбаьккхабаш кагирхошта ткетам балара болх.

— Колдективе нийслуча конфликтини ситуацеьс мах керттера тІулаьнх а хиннаьхьа дІаьттилга дуьккхача даьхье цун кулгалхошца еша йоахоьчаьх тийца хурга, аьлар цо. Техника ца таьар бахьан доладеш дуьхьа балхаш кІоьнгдус. Лехьа ба яхашнара, чуьнаьча ялата а, яхьйолча культурадаьн а хьувьнаьн, хьалхаатта опыт йоарвнаьц.

Пятилетка дийца шера совхоза хиннаьа ве 2327 эзар сом да. Соахка планагІа де доагІа ца 230 эзар сом хиннаьча метте дьар 482 эзар сом дар, дотаци еннайолааце а. Керттера зе дер хьайбай бохам ба. Цхьа-дале, соахка ахоачамболаш доакъар ІаІаьнадацар, цоьлагІа дале, из боарамал тІех ДІаьхийт доагІаьтта тайпара кийчьаьн ахоачамболаш белокаш йоахкаш ца хилар бахьан долаш.

Собране белгалдоахар шуьрий цхьа центнер йоаннхаш шоозга гаРтта дуьхьагІа доакъар ДІадохийтлга. Планал тІех да дулхата ДІадохийтар а. Біаьстан юхье безача маьхагІа кхьчаьхараийдеш хьаГІаннахьа дийзар из. Цунна тІаьхийтар транспортага ДІадахар. Цудухьа дулхага Дібдода мах дІьаззаа тІех да, плян дуьккагІча даьлъе бахача нахагІара продукташ хьаийлрца кхоачашьелгра хІалазаьла хила доагІаш дола хІама санна. Іерхіаш да уьхаза. ТІаннга хаттар отт цу хьаькъеха пайда хьалуш доаца дьасса кьамаьлаш дарал сеГІа, хІама ца деш хІана йисай парторганизаш? Из доаш хоадамболаш тоХхилга, дувцилга, цул тІехьаГІа чІоагІа тІехьонкам оттабела — из да тахан цун балха тІа керттердар.

— ХІама хьадеш дІадохийта кепш лархІа, цун доархІам бе Іемздац вай, — аьлар керттера экономиста Р. Измайлова. — ФункцІаМоллагІа даь план кхоачашйича кхоачам хет. Парте ДІадех Іилмаи-техническ революцена кагарІаьлначоь юртда боахаме шерагІа пайда а нийеш. бухсоцпаш хьаьулачуьн даим уйла елга. Партторганизацие учета латтачарех агІахаш боахаме болх беш баи, хІаьта цун мугІаРаш хьалхалаттарийй чотагІа шерделга теттара эсала лец.

Цун сагото еш уххаза. ца хиннаьла ховрнда уьх тІехьарча хинага кхачамбоаш ца хилилга хьаьнаьнна. Цу тайпара белгалдаьккхача. Цу тайпара ледара лелаьр соахаме политико-экономи боах а. Цох лавца хайра хІама аланзар докладчиса а цул тІехьаГІа къамаьлаш даьчар а. Цкъарчоа моттиг цар ца аьннар идеологически дешашта волча секретара заместителя Р. Измайлова, юрта Совета председателя М. Гиреева кхоачашдердца, аьнна. Амма из пар динзар.

Цу даьхье парех нийса бежк баьккхар парте Назрановски районна секретара Л. Амерзиновах. Юртаннка ледара лелаьр атеистичесни, тІема-патриотически кхетам балара болх. КІезнга йц бахача наха ну хьаьнхьара а ткьдоса а законаш телхаьсе йоаннаьнна. Хьалда факташ а кхувлаш цу дешашца ца шоай позици хьаьхьонца езар партбюрос а- кхьаьет кхьаьстача коммунисташа а. Амма, из де ун лоаррХІабинзар.

КарагІаьлначоь кох-Іортилга а еш, хІана боахамо коммунисташ чІоагІа тохабаІа беза организаторски, ткетама болх боккъонца дийнбера, тІаннха мара ваштІехьдаРдац парна шоагІобоа тІех хьаьш, боахама экономика рентабельности ийлен тІа оттае. хІанз дешца тоШна ткеш санна а доаш колдективе бахьаьрара морально - психологически хьалаш хьаде.

С. МАЛСИГОВ.

БЕХКАЗЛОНАШ ЛЕХА ЕЗАЦ

Мехка дуккхача районашка кхьаьхьаш да Іроозненин мехкдаьтта техникума вЫпускниашш. Шоашта тІадилла бехкотохаме декхарашо дИзза ткоачаьде царна гІо ду ду эзаьцеш йОдуга ваьнна. Іпрактический гІулакхан ткоачашдеча царех бизза пайда эца харо. Балхацара кагирхой безам собаккхарг, идейно-нравственни дика оамалаш а йоахкаш, вахаре денале позици лувцаш уж хьалхкеБага йоккха терно ю техникумца — преподаватель-ски составо. Цу балха лестам телаш ба коммунисташ, хІаьта уж 44 парте члени 2 членалла кандидати ва.

ЛоарХІамеча участкашца коммунисташ дІаннйсбе, цар бехкоткхам айбе ГІерт партийни бюро. Цу ГІулакхо ГІо дьаЬ выпускникаш арахецара план тІехкхоачашъе. Дийнахьарча отделене укх аьхки 273 кьона специалист кийчьаьв, хІаьта заочно — 79. Дикачунга цхьаькхга догдоахилга яц, нагахьа санна техникуме ду хьехарашо цьан тайпарен дезале дерашо кхьча тайпарен хуле.

— Из дика кхетадеш ба коммунисташ, отделеней заведующеш Ж. Селиванова, Б. Бяляева, Г. Гулиев, В. Болюбашш, кхьбарашо. Цар дуХка нЫхььаг нагирхошта идейно-нравственни. ТІема патриотически, интернационални, атеистически кхетам балара ваьхьера комсомольски организацие лоарХІам айбеш, уж вахаре денале позици лувцаш хурГолла адрес доаца критика?!

Ший балха тІа дуХка ледарлоаш ювийтай партийни бюрос. Отчетна хоька шин коммуниста отчетага мара ладийГІаьца. ХІаьта цунга дийца дешаш а хьалдан кІоарген кийчеш хиннадац. КІезнга йоахо яьй партийни организаце мугІаРаш шердара а. Біарччаьча шера цхьа саг мара хьаийдаьхар парте члений кандидаталла. Дувца дезаш чурча радио лоаррХІам мел боккха ба. Из ткета ца дечча тара да техникиме, хІана аьЙча коммуниста В. Аннеиконна тІадилла из тІулаьх ледара лелаьдаьд. Партийни бюрос цунгара цІеНхаштта жоп деханаьр.

Лаьрхьіа дийцар доклада тІа дешархоша правоаьувешеен еш хиларах, бакъда цхьанне цІи яьккхаьнар, фу тайна цар нарушеннеш яьй, бежне барашта дах таІазар малагІу да хьоахлиннар.

— Мая бетта деиз комсомола комитета секретарь воаннаш даг Іа вай, — аьлар коммуниста В. Туманоаьс,— цудухьа доагІаЙча тайпара ваштІехьбаьккхабаш кагирхошта ткетам балара болх.

— Колдективе нийслуча конфликтини ситуацеьс мах керттера тІулаьнх а хиннаьхьа дІаьттилга дуьккхача даьхье цун кулгалхошца еша йоахоьчаьх тийца хурга, аьлар цо. Техника ца таьар бахьан доладеш дуьхьа балхаш кІоьнгдус. Лехьа ба яхашнара, чуьнаьча ялата а, яхьйолча культурадаьн а хьувьнаьн, хьалхаатта опыт йоарвнаьц.

Пятилетка дийца шера совхоза хиннаьа ве 2327 эзар сом да. Соахка планагІа де доагІа ца 230 эзар сом хиннаьча метте дьар 482 эзар сом дар, дотаци еннайолааце а. Керттера зе дер хьайбай бохам ба. Цхьа-дале, соахка ахоачамболаш доакъар ІаІаьнадацар, цоьлагІа дале, из боарамал тІех ДІаьхийт доагІаьтта тайпара кийчьаьн ахоачамболаш белокаш йоахкаш ца хилар бахьан долаш.

Собране белгалдоахар шуьрий цхьа центнер йоаннхаш шоозга гаРтта дуьхьагІа доакъар ДІадохийтлга. Планал тІех да дулхата ДІадохийтар а. Біаьстан юхье безача маьхагІа кхьчаьхара кийдеш хьаГІаннахьа дийзар из. Цунна тІаьхийтар транспортага ДІадахар. Цудухьа дулхага Дібдода мах дІьаззаа тІех да, плян дуьккагІча даьлъе бахача нахагІара продукташ хьаийлрца кхоачашдеча ГІулакхо ГІо дьаЬ выпускникаш арахецара план тІехкхоачашъе. Дийнахьарча отделене укх аьхки 273 кьона специалист кийчьаьв, хІаьта заочно — 79. Дикачунга цхьаькхга догдоахилга яц, нагахьа санна техникуме ду хьехарашо цьан тайпарен дезале дерашо кхьча тайпарен хуле.

— Из дика кхетадеш ба коммунисташ, отделеней заведующеш Ж. Селиванова, Б. Бяляева, Г. Гулиев, В. Болюбашш, кхьбарашо. Цар дуХка нЫхььаг нагирхошта идейно-нравственни. ТІема патриотически, интернационални, атеистически кхетам балара ваьхьера комсомольски организацие лоарХІам айбеш, уж вахаре денале позици лувцаш хурГолла адрес доаца критика?!

Ший балха тІа дуХка ледарлоаш ювийтай партийни бюрос. Отчетна хоька шин коммуниста отчетага мара ладийГІаьца. ХІаьта цунга дийца дешаш а хьалдан кІоарген кийчеш хиннадац. КІезнга йоахо яьй партийни организаце мугІаРаш шердара а. Біаччаьча шера цхьа саг мара хьаийдаьхар парте члений кандидаталла. Дувца дезаш чурча радио лоаррХІам мел боккха ба. Из ткета ца дечча тара да техникиме, хІана аьЙча коммуниста В. Аннеиконна тІадилла из тІулаьх ледара лелаьдаьд. Партийни бюрос цунгара цІеНхаштта жоп деханаьр.

Лаьрхьіа дийцар доклада тІа дешархоша правоаьувешеен еш хиларах, бакъда цхьанне цІи яьккхаьнар, фу тайна цар нарушеннеш яьй, бежне барашта дах таІазар малагІу да хьоахлиннар.

— Мая бетта деиз комсомола комитета секретарь воаннаш даг Іа вай, — аьлар коммуниста В. Туманоаьс,— цудухьа доагІаЙча тайпара ваштІехьбаьккхабаш кагирхошта ткетам балара болх.

— Колдективе нийслуча конфликтини ситуацеьс мах

сехи дош мара аьнзар доладаьккхар Н. Беллевас. — Кастката производственни дешашца дуьваденнаьна кьоьсамаш хулаш хилаш, парех хаьдда ала доагІар. Цар бахьан да отделеней кулгалхошца дага а ца буьвадаш, дуккагІоца лелаш администрацие ца кхетадеш ГІертгаш хилар. Цхьаьн отделене дикагІбола хьехархой хьежийу, хІаьта ворх отделене балха опыт кІезнга яраш хул. Из хьал эттад тха геофизичесни отделене а.

Дуккха ГІалаташ дувлийт техникуме курсовойн дипломнин проектировани яра дакъе а, бакъда, е доклада тІа а е къамаьл даьрашца а хьалда дувцанаьр цу ткоачамбоаьрех, уж лаьхье бехке барех, уж ДІадахара наькъаш белгалдаханзар.

Цхьаккха коммунист ваьта йиш яц поручени йоацаш. Аханел совгІа бола коммунисташ юстара лаьттаб цу ГІулакха. Йоккха балха а партийни а стаж йола ткех ба укхаза учете латта пенсионераш, бакъда, кагирхошта кхетам балара цаг таронех бизза пайда оца хайнадац партийни бюро членашта,

Уж а кхьдола а ткоачамбоацаРаш гучадоахаш дар коммунисташ Г. Гулиева, З. Селиванова, Н. Райднас, кхьчар даь къамаьлаш. Геттара кІезнга терно яьй. Йоахар цар, партийни бюрос тІаийлъ решенеш миннта ткоачашъю хьажийна.

Р. АУШЕВ.

ЦАР ДОШ ЧІОАГІА ДА

«Грозненгеразз яхача мехкдаьтта газови управление болхлоша «КПСС XXVII съезда — зьнарча къьхьегама 27 деканде!» яхача девизаГІа шерра социалистически яьь а йоарнаьь продукци мьхала яккхаьра йІс беттa планГІа лаьрхІачун 105,9 процент кхоачашъьй ца. Паччаьхьалхен планГІа лаьрхІачун совгІа аьккхай цар 48 миллион кубически метр совгІа газ 13 эзар тонн совгІа бензини.

Производственни мощносташ балха ханаьх бизза пайда кийбарх кхььегама оьсарле лаьхьара йІс беттa план 7,3 процент тІеккхоачашъьй управлене коллективо. ХІаьта арагецча продукцеГІа дІаБода мах планГІа лаьрхІачун 0,5 процент лохбара парте ванна эдени пеззен аьхззен тІехкхоачашъьй.

Цъьккха цех ю управлене плани тІаийца декхарашо тІехкхоачаш да дер. Діаьхача кхойтаГІаГІча декада итогех бригадашца кокье йьрзаьнна язьь тьхлара мотти яьккхай Боканов Владимир керте латтена технологически бригадеи Лисицкий Анатоле кулгалдеча слесарий - ремонтникий бригадан коллективашца. Цар хІара сменаГІа норматш 110 — 120 процент кхоачашъю.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Парте арГІанарча XXVII съезда сийленца наьжьалара доккхий декхарашо тІа а йІца, шерра социалистически яьь йоаржаньй Н. Анисимова цІеРгІча Новгороненски мехкдаьтта чакхдоахача завода установкаЙ коллективаша. Цу яьье даим уьх шера хьалха латташ хьайоаГІарех я № 22/2 йолча установка коллектив. Цхьаькха бутт дІаБахийтабац цо ше тІаийца декхарашо дикка тІехкхоачаш ца деш. Цудухьа йІс беттa планал совгІа до арахийцай эзараш сохий маьха тІехдика товарни продукци.

Уж толамаш доахача дизза даьхьа а доаЙца, яьье хьалха латташ я йоккхаГІйола оператор Л. Н. Елагина керте латтача смена коллектив. Цу смене ший балхах тІехдика кхеташ, технологически режим дамм нийса лелаеш хІаЙца дуккханеша чІоагІа лоаррХІаьн сийдеиш я оператор Л. П. Галинская. Кагирхой дикагІбола хьехамчаш лоарХІаьн а ба уж.

СУРТА ТІА: йоккхагІйола оператор Л. Елагина, оператор Л. Галинская.

А. АНРАПЕТОВА сурт.

Вай лоалахой болча

КИЗЛЯРА — 250 ШУ

Байрахкаца, транспарантаца, лозунгаца кийчьаьнай Кизлер ший 250 шу дузача дезача денна. Города улицашца Іалъаьмате дувца эизаш да. Дуккха революционни; тІема, къьхьегама традицеш йола город я «Знак Почета» йха оргден ледаеш йола Кизляр.

Дуккха дайнад города Далдахача 250 шера. Уьхаза хиннаьнна полководец А. В. Суворов, декабристан Л. И. Одоевский, А. А. Бестужев - Марлинский, инструктор М. Н. Пестрогов. Кизляре баХаш дуккха ха ньккхай революционера П. И. Мочесенков, «Новьйсий, майор» тІа «Бабушкин» йхача илле автора Л. П. Радина. Шин мехкдаьтта ю ше полководец П. Н. Багратион а революционер Н. Х. Ладыгин а. Бабо уьхаза.

Ший бокъонца дола ирза кордайр Кизляра Сийтаьлъоькхе. Ужтабрьски революцин йьнначуьл тІехьаГІа. ДегІаьнна тІаийца ГІоолаьнна тІаийцар - кизлярцаца революцин ядарах бола хоам. Советий Іаьдал бахьан долаш моастаГІчех лечтар уж. Кизляр Каспийски фронта Ревноесовето граждански тІема турналгород яха сийлен цІи елар. Кизляр 1918 шера В. И. Ленина тІабаха хІиар кизлярцаш. Городе долча хьалах дуккх хаттарш дер В. И. Ленина. Ахчанца, молхашца, мануфактураца, литератураца ювийсдаеш дир.

Тахан Кизляр ветеранаш йоккха промышленни а культурни а центр я. ЦхьайтаГІаГІча пятилетка даьлаьн ахоачашъеш ба кизлярцаш. Боккхача толамца нанъалболх уж партс XXVII съезда.

«Дагестанская правда».

✦

ДОТТАГІЛЕН ЦІА

Дуккха ха ян Орджоникидзе Доттаґілен ціа хьаийлаца. Цхьа дІа. Дадаьлан, уьхаьр тайп-тайпара вІаШаГІехетарашца ца кулаш. Іилманхошца доаладеш, ленцеш еш. Доветски къьмий вошала, интернационални, патриотически кхетам балара, ньсна. Іехье марксистско - ленински доГІбола йолаш хьалхеара хетаьь я цар керттера тематика. Стихаш, иллеш, мукъаьмаш хаза йиш я уххаза.

Доттаґілен ціаґІа болх беш ехо сенни я. Интернационални дола там болаш я «КИД». ТІема - патриотически кхетам луш я «Дьахен йистонна». «Памятникаш — къьмий доттаґІала символаш» яхаш я уххаьлаГІа секци.

Лоаллахарча республикашца а дуккх да Кавказе дахача къьмий истори, культура, доттаґІ.ІаГІ дувцаш доаладеш. Доккх маІаш дола ца кхьаьгаена памятникаш. Дуккхача къьмий виналадеш хьаьлъий Гиздельдонски ГЭС, цхьаоґІон низо ГІаьхкеллад Алханчуртски канал.

Доттаґілен ціаґІа вІаШаГІбетталу Іилманхой, краеведаш, хьехархой, тІема а къьхьегама а ветеранаш, болхлой, студенташ, дешархой.

Доттаґілен цІен наІарашт даим хьайийлаца я!

«Социалистическая Осетия».

✦

НОВКЪОСТАЛ

Лаьтта агаро доккха зе дир мексикански столице бахача наха. Дуккха наХ йисар тхов-кІийле йоацаш. Гьаьнарча американски континенте бахача наХага кхьаьча хатар ховш ба советски ГІаьнарчаьнна.

Сентябра тІехььарча деношка Прохладненски завода № 1 йолча цехе коммунистически субботник хилар. ЦаІ санна, бергІра а болхлой кхьаьгаеча вахте эттар. ХІаьта цу лийнаьнна. Іилманхой дьаьккха аччча Мехнокоча болча новкъостала фонде дІачуьлдар цар.

Мехнко бахача наха новкъостала ДІадахийтар шоаш субботнике болх баь даьккха 1000 сом Прохладненски районе ПетровГІар ціеГІаргІча колхоза къьхьегамхоша а.

«Кабардино - Балкарская правда».

ДОАЗВОЛ ДЕХЬАРА

Ах миллион эзаьр дахийтар американски империализмо Вьетнаме «Іехьа тІом» бе. Цу агрессеча ДІаДелар 30 эзар сомгІа кхоачаш Американца нахар, налогаш тІехгарий миллиардаш доллараш. Дуккха «турналаш» чоннаш а, чоЛаьх хиннаьнна цІабаьхнар.

Вьетнаме нах боабаьрашо, низаш даьрашо, бойарашо «сий дешь» дагаьбаьрашо ГІаьнарчаьнна ше тІехььехьаш Вашингтоно сиХХа «бинбаьб» йийна «турналаш».

СУРТА ТІА: «АЛла а бинда ца ювийтаьстаьт делаш тІема ниаьлаьла» — яхаш да Кіайча ціенна хьалхашца сагІа дехаш волча цу тІема ниаьлаьла плаьата тІа дан йоаьгІ.

Е. ШАЛЬНЕВАЙ сурт. (ТАСС).

АПН корреспонденташа хоамаш ду

Деррига ше хиннача тайпара да?

«...Европе Германи хоьаьттаоттаьнра кІаьд да луш болх бе шоаш кийчь хилар хьаьхьехад оаш... Цудухьа массане сий а ду шун, лоаХІа а лоаРхІ ше. Шун ВІаШаГІхкетар толаме чакхдалар лоь сона.

Шуга дайХка моаршал доЙташ вола, шуя Гельмут КОЛЬ».

«...Мах баь варгвоацаш дола даьхьа лаьдад оаш вай мохх экономически хоьаьттаоттабеча, гуманни, болх бу-лургбола, демократически общество хьеча...».

Ф.-Й. ШРАУС.

Хьаьна доах довцаш, малаш-ІІ федеральни кандлерен Баваре премьер - министрен хеспобергш?

Уж чІоагІа дега чудувшаш дола дешаш сентябрь бетта малбузуен Берлине «дьахен денОй» гома чу ца совоза чакхдоахача мероприятеех цІ яра гулбенна хиннача «лелхабаьрий союза» яхо эзар членага дахьийтача наьжаташ тІара да. ВІаШаГІ ьхкийтта хиннарий керттера доаунг дар — «Германе — лозунг дар — «Германена тенаме хилар — тІом сеца, лелхаьтта ціаьнна «союза» йийрьа 40 шу».

Шарлоттенбург районера эгтара йоккхаГІа молха малбузенберлински спортивни залех цаІ моцаГІа деиз доаціи доуча немцийн лаьттай тайп-тайпара бесаш долчо гербашцен байрахкащен хоьлъ я: «Пруссе», «Седов», «Поморение», кхьбарашо. Истолаш тІа дада историческн моцаГІе ДІадаьнна дукхха географически карташ. ДуХХа ха йоаЙцаш хьадаь да уж я, доИхаш марш я. Сцеваша цьалхьашкарча площадца тІа шоай ког лаьттах ца ухеташ дай даьйн дай моаЙоЙе хІаьрра таХхаьнна лелаеш ба багирхой фольклорни ансамблера нагий нахи мехкарийн, цу халхарашца шоай дай даьштен дай моаЙоЙеи «хьалхара хоза» хаьш дага а уэийташ. Боккхийча наха юкъе, хІаьта уж духХаГІа ба уьхаза, хьуьвш ба пьЙоаш тІа яьдь «Добчиаш, Дейчланд юбер аллес» аьнна йоаЙоЙ а долаш йола эмблемаш а йоахкаш йола баьцдара куртнаш а юкъаш бола кхуьш боагІа нагий нах. Го бакъхха гонаьла латташ телеаппаратийн объективаш а йолаш бола сборнице йІ ВІаШаГІьеллараш баьрче а баьккхаьрна рядашка баГІа. Царна юкъе ва «Дейчланд союза» лидер, ХДС яхача партегара хьежа ФРГ бундестага депутат Г. Чай, ФРГ германски чурча ГІулакхашта йолча министерства статс-секретарь О. Хенинт, Малбузуен Берлина доаЙ деин , вола бургомистр З. Динген. Малбузуен Берлина «лелхабаьрий союза» президентаьГІ Г. Девитц, цунна ціаьнна.

Уж берриГа-наьх сенна гулбенна болча уьхаза фашизм Іалаьнкъ 40 шу дузаш? Бера даьлна малхбузехьара ціаьнна дувцаш белха, «германски доІІ» ньастанна да яхаш ІаьЙеса хабараш дувца, аттагІа ехетадеРгІ.ІаГІ а бесса аьлча, 1937 шера хинна доаЙоЙ а долаш «рейх» ХоаметтаоттаьнраГІа доГІаьна.

ПІатохарела вай: сборнице ІІ хьалхха малхбузенберлински шпрингеровси пресса бюргерашта дьа хьехарашо дуХхьала цу тайпара дар. «Вершпер морсендпостс» яхача а ньча а газеташа хІара денна кепаеттар европейски реальносташа цІаьхха хьажара ПІаЙеЙаш хиннна «союза» йийрьа 40 шу». Шарлоттенбург районера эгтара йоккхаГІа молха малбузенберлински «лелхабаьрий» лидера Девитца ціаьнна йиР: «...1945 шерал тІехьаГІа а енна яц рейх. ДуНеи халхъашта юкъерча бо ньхоашна хьежна ма йолаш я 1937 шера шиЙ хинна доаЙоЙ а долаш...».

Цул совгІа, Малхбузен Берлина ІаьдаЙаьнна арГІанарча «пропагандистски шоу чакхъьнкхара города сената эдани а ешнаЙр ларна. Цига торнественни хьаЙе елар ФРГ бундестагерча ХДС/ХСС фракце лидера А. Дреттера «Малхбузехьарча немцийн лаьттана ХьалхаШна заслуГаш хиларгІа» яха памятни енан. Эиан ДІадаьнна къьмаьл деин «лелхабаьрий» бІарех ший доаккхаш къьмаьл дир малхбузенгермански политика. ЧІоагІа новкъа а долаш дийцар цо, цу хьаьа кенна йийккха, сий дола Германе ХІанз йоаЙаш я, во дацар, нагахьа санна цун доаЙоЙ Польша граннцагара Франце-чуна ихоачаде йиш хилча. ІІІ

Партера ГІолларча ший коллега дийцаьна тайпара дар ФРГ германски чурча ГІулакхашта йолча министерства вицала О. Хенинна дийцар а. Цо ІІатехар цхьа ХІама а. Малхбузеньа, хІаьта ньоастедаь аьлча, Франце, кагирхой ІІа-ІІа чІоагІа тешаш (?) боагІаьла, Германе ВІаШаГІтохар Европина чІоагІа-ІІа эзаш хиларах, хІаьта наьгахьа санна из проблема (ВІаШаГІтохар — Ред.) къоастаяра мелла дуХХа ха эшаРгхуе а. «лелхабаьрашца» ціаьнна а раьяь хиннаьнна ХоаьалдерГІачхилар Германи ешар.

Иштта ший массазарча схемах чанхьаРгьяр иа сборнице: къамаьлаш — чІоагІа детташ тІоаРаш, юкъ-юкъе болчо а йолаш, нагахьа санна трибуна тІа вамнача Малхбузен Берлина ваьлаьнна палатерча социал-демократически франце председателе Вальтер Момпера 1937 шера хинна доаЙоЙ тІема тІерзаьла даьхьа, хІаьта тІом ІІІаьбаьнначуьл тІехьаГІа этта ІІулаьх малхбоалехьарча доГоФраца чІоагІаьь а да ала дешал хиннадацер. ІІІаьхха малаш ба хьахайтар цу «задийча» наха. Соа эгІаьбаьха сибатех а кушдаьнна, ціоГІарг деттар дар: «Іа йІаьлаш», «моастаГІа», «Москвин доттаГІа», «ДІаьрвашкьа из!» Ший къамаьл социде дийзар цуьн.

Сдена тІа ешаГІаьхьаьлар Малхбузен Берлина доал деин вола бургомистр З. Динген. «Германски доІІ нЫастанна да» яха тезис масса оаГІора йийца а йийца, христиански демократа аьлар, долаш да Малхбоалеи Пруссеи а, Силезеи а, Баварн а, Баден а, Вюртенберг а цхьатарра чуйоаГІаш дола Германе ціа ньа ІІІа-ІІІа ІІІ-ІІІ. Реваншисташа ДІадехарш хьалдаьдаьна доал бола бургомистра, цу ГІулакхашца ГІулакхашца, реваншисташ ГІІІаьш хьалхьеьр 40 шу хьалха фашистски Германе цхьаькха дувца хІама а доацаш капитулянт яра йолчо а ешнаьнна ІІІаьдаьна городе бахача наьжа оВлангарча хьаштаьта чІоагІа. новъа хилар ше тІеранделеп а да хилар.

Малхбузен Берлина Бундесрегата доГІаьнна ФРГ бундестага членаш баьхка хиларо цІаьхха а тешал дора, реваншисташ доаЙоЙ ГІулакхашта ГІоГІ чоа чу лелаьдаьГІа дагаьнхаларан уж Малхбузен Берлин а юкъеоза лаьрхІа хиларан. Федеральни организацие ГІоа эасаьвешеин цу городе ешл хиларо цхьанна тайпара йола заседанешн цу городе еш хилар цхьанна тайпара а тарлуш дац из город цхьана бесса а ФРГ чуйоаГІаш цахилар къьаьта ДІаьнадьча Малхбузен Берлинах йолча йиъ оагІон соглашенеш.

Кхы цхьаьхха парадоке а. ФРГ кхьча мехкашцарча гІулакхий министра Генриера дуккхаэзи яьхьа, «Іом сеца» Малхбузен Берлин ятта хьаЙаш ларде дувцаш я Вонн, из уьттаеш а яц уьтте дага а я ці цьаьхха территориальни претензеш. ХІаьта ФРГ федеральни канцлера «лелхабаьрашка» моаршал кхьаьшкаш хилар мишта тардала йиш я, ФРГ реваншизм ВІалла йолаш а я ящаш цу дувцаьнна.

Игорь КЛЮВ,
АПН соб. корреспондент.
Малхбузен Берлин.

«ОАХА ДАРБА ДУ МАХ БАЛА ЙИШ ЯРАШТА»

ТІехььарча хана цхьа ди додаш. Гаьнна шта штатарча Лунсвилле болх беш йоа «Хумана Эдабон» яха цІи хеза хирургически клиника американски телевизорий эпарта тІа ца йоаЙаш. Цар ТІа йиш я операционни, йоккхий, комфортабельни палаташ, холлаш, коридораш, упахоита ТІехьабаьхьача тар гаРгача хана сера 7,5 миллиард боарамера фантастически пайда тела безаш йоа медицински ГІулакхий онда рынок я.

ІІхьабаьхьа уж пайдаш США мугІаРерча медицински учреждеиешка ахоачардац, «Хумана Эдабон» а ду йоаЙаш йолча медико-индустриальни комплексе бе ГІорда. Из я «Симбион мединел инкорпорейтед» яхача транснационални корпорацена чІоагІаГІа хургаЙаш йийсдьча дего ду ритмини тачта...

«Амма из деррига деш дац, — ладу малхбузенгермански кІиргаГІа цъьа арадувлача «Форверт», — просветительни ГІулдахаштен кхьметел американски медицина Іилмаи - техническ тІамашо хестадаран. ІІІоГІаІе, дуккха мах бодаш йола реклама яра бахьан коммерчески, рыночни хьашташ да: ма могта дукхагІа хьал дОда, дега операци йийта езаш а 150 эзар доллара боараме мах бала кийча бола а клиенташ чуозар да».

Цу тайпара бола наьх нобрабоаГІа Америке. Иштта лаТТ цул тІехьаГІа ергІоЛа процедураш йоацаш хирургически трансплантацех. 130 эзар сом ГІоргдолча жамаРашта лазарашц дарий ГІулакх а. Цу тайпара, юкъар ергІатча хана сера 7,5 миллиард боарамера фантастически пайда тела безаш йоа медицински ГІулакхий онда рынок я.

ІІхьабаьхьа уж пайдаш США мугІаРерча медицински учреждеиешка ахоачардац, «Хумана Эдабон» а ду йоаЙаш йолча медико-индустриальни комплексе бе ГІорда. Из я «Симбион мединел инкорпорейтед» яхача транснационални корпорацена чІоагІаГІа хургаЙаш йийсдьча дего ду ритмини тачта...

«Амма из деррига деш дац, — ладу малхбузенгермански кІиргаГІа цъьа арадувлача «Форверт», — просветительни ГІулдахаштен кхьметел американски медицина Іилмаи - техническ тІамашо хестадаран. ІІІоГІаІе, дуккха мах бодаш йола реклама яра бахьан коммерчески, рыночни хьашташ да: ма могта дукхагІа хьал дОда, дега операци йийта езаш а хьалха чуйоалелар из поликлиническ сфере, хІаьта ешнаьнна чуйоаГІа біаьа гаргга поликлиника. «Симбион мединел инкорпорейтед» бокхгаГІа болча акционерашта ценеш, проциьнленникашт, технократаш, Пентагона инаралаш...

Хирурге ХІанзарча хаьарен эгтара дукхагІа пайда луш йола сфера шоай ба е елла, цу монополеца хІаЛаньо наьхха ш-шоай доалаьхьа йола кагий клиникашца университетски больницашца. Цу наьхьаца бозх цІр эффективни медицински ГІонах эзаРаш бола мугІаРера американцаш. Гетхара кІезнгача, йІхьа ДІаХо де йиш йоаЙаш лохдаьча пемеен бахьаш бола ярх нах ца бийцаЧа а. «Тха пайда бала йиш яц тха ІаІаьмате йоаЙхий производственни индерницаш налогаш мегтаурГІаьнна болх мах тарда эца средствашца йоаЙаРашта, — йоахар дукха ха йоаЙаш. ше чІоагІа:

Кхоана-кхачан промышленноста болхлой ди

Шоай профессиональн цІейна — кхачан промышленноса болхлой, дента дакача хьоькхамашца нанъаьнай Грозненсий кондитерсий фабрика рознийн цеха коллективе. ХІинц нийслаІа шу да цІа С. Вартанянна комсомольсько - нагирхой коллективна кулладу. Нагахьа шу діадахадар, цо ший дехкарашц дизза хьоькхуш ца деш.

Цехо арахецо тайп-тайпара мерзаДаьраш бахача наха чІоагІа хоатташ ДІаэщаш да. Кьаьстта езаенай слесарчин ирис.

Коллективна балха лерттІа лостам телараш совгІа. С. Вартанян цІна хьехамча лоарХІаш а я. Духха хан нисдиІаду цо цехе нерда бакъяча нагирхошта шоай хьрма профессии Новийн.

Царех цаІ я Р. Адхалиева. ХІанчуьл ялх шу хьалха балха ера из цехе. Хьалхарча дийнахьа денз цуьн йоанхо е ялар С. Вартанян. Зехьа дайнадаш хьехамчас хьийга къа. ХІанз ихи шу совгІа я Адхалиева цехе меттІе ерг ваьнаш цун кхо воІ. ХІаьта ялар цо. — Тхо бахьан цІийдала дезардаш шун.

М. МУСИЕВ.

ЦІейна—совгІаташ

Кхоана берригача мехко белгалдаьккх кхачан промышленноста болхлой ди.

Вай республика кхачан промышленнота министерстванна предприяттенна къаьстатта барашц болх боллхой, гІулаьхьхой, инженерно-техническийн балхахой. Шоай декхар лерхІ цар , къаьстатта коллективех долча нердаьта закІоно шоатта еннача боьхьонца хьеннга, предприяттеш доаг деча, дисциплина чІоагІъеча, баха нах хьалха эшача товаришца ІалашбаргІа дуьзаденна дола дерригА лешаш кьестадеча кхы а ницкъаьнгенна, принципиальнеІа, хьинарчІа даьхьа лацар.

Шерра социалистически ялх а ноаржаьнц, толаме кхоачашца даьлъа предприятенна уьхх шера плаьлон ваданеш. Иийс бутт чакхбаьнчаш, цхьа квартале , баьча балха этогаш ийш. ДІадахьа шера цу хьалца нийсдина 15 процент дуьхьарІа хиннай арахецо кхачан продукци. Планалл совгІа арахецо хьалха эшаш товаришн 1950 воаг соьга маьхьа да. Къаьстеламе оьсарлле планалл совгІа лаьхьенна 1,5 процент.

Министерствана чуйоаІаьчча предприятенна цер-шера арахец нитнеча кхоачашн нердаьта тайпаьх йола маьхьа-бухьочин; кондитерсий изделеш, консервин продукци. Министерстна нолдегенн кхачан промышленноста балхахой профсоюза обкомон могадаьдъ къаьхьгана оьсарле планалл хьаьдъ 1 процент лаьхьа, продукцера Дідодар цхьа а 0,5 процент лоьхе аьнна тарте бен. ТІахьехан оттаргА хьалхарчарца ІаьллашаІа даьхьа хьалха латтача предприятеш ДІадоладаь патриотически ГІулаьх. Из дина ГІулаьх хьалхаьлла ерригача колленттаьнна, хІаьта цо йиш хилийтар 1985 шера ларьхьгІа дола социалистически декхарашц ГІаэна а.

Нарарча шера ийс бетта социалистически декхарашн кхоачашдарна итогех нарарьхьа тела цІе баьрах, а луш хьалхара мотти мандрешн сча фабриканен трус-Мартана райпищекомбинати, ноаллаІа мотти № 3 йолча Грозненсий маьхьа еча завода, кхоалагІа моттиг Гудермесси маьхьа еча завода хьоькхарах йола решени тІаийдар министерства колленгенн кхачан промышленноста болхахой профсоюза обкомна президиумон.

Карарча ІаьрчІача шера предприятенн балха хьокхамашца лакха хиларо таро хилийтай министерства къаьстатта предприятей а министерства а РСФСР кхачан промышленноста Министерства колленттаьнна юкъе ярьжача социалистически ялх коьъеьлха.

Цу хьае 2-ча квартала нитгех моттиг ноаллаІа йола классин моттиг хьоькайор Урус-Мартана райпищекомбината, кхоалагІа классин моттиг № 3 йолча маьхьа еча завода, Гудермесси горпищекомбината.

Тха предприятенна болх бешг да этташ, баьча балха Іалаьмате дина нах, тоьшаш карадаьлъча ГІулаьхьа бизза болх говзанчаш. Шоай профессеен сагІ, ІалаІта дерхар дина кхетадаьр къа тІоргечен хьегар да Грозненски хлебокомбинат - тестоведен бригадирен Т. М. Дзугиевна. Ц. Совостьянов, Р. Джабраилова Асий, Малгобекси маьхьа еча завода - тестоведа Т. С. Мальсагова, № 4 йолча маьхьа еча завода Р. Х. Таштамирова, № 3 йолча маьхьа еча завода хьоькарчаьнца Вахвирсон Рабиса, Урус-Мартана райпищекомбината бригадира Эльмурзаева Салцитайна белгалдоахьаш тийна СовгІаташ. ТІоаргІа могаьв йийш йолаш а царех хІарадар.

Сий долаш а паха чІоагІа эшаш а я Къаьхьгана ЦІеча Байрахка шин ордена кавалер йолча Н. И. Овчинников професси. Из я № 2 йолча Грозненски маьхьа еча комбината мастер — пекарь. Іалаьмате дахка я Нина Ивановна профессиональн навыкашц, из хьехамча я, кхетам ду цо кхонача производственнийнца. Бехкоткамашца ГІулаьх да хьехамча яхар. Дуьнхуьча шерашца ше Іоаьль профессиональн а вахара а опыт ДІаенна мича Іа из ноанача болхлочоа, цо Іоаьлу кхоьаьбраш навхьа деташ хьеста, къаьхьгам безаш хьегарна ярьхьаьрчаьнна ДІаелар заводера хьаьна «Ерраз» яха машина. Машина хьийца цаІи ахи бутт баьлча М. Гагиева ЭПУ начальникнага Б. Бузуртановга аьлар, автолавке йолла Грозненсий маьхьа еча завода ЭПУ-ца ГІаьнна